

**RAPPORT FRA BEDRE UTELIV
OM VIRKNINGEN AV PRAKTISERINGEN
AV DEN NYE ALKOHOLLOVEN**

Foreningen Bedre Uteliv

Org.nr: 984 530 528 MVA

*v/Advokatfirmaet NorLaw D.A.
Pilestredet 57, 0350 Oslo
Mail: mail@norlaw.no*

*Tlf: 2259 5050
Fax: 2259 5059
www.bedreuteliv.no*

*Vår ref: CA/BU/FORrapport01
Oslo, 28. august 2002*

RAPPORT

FRA BEDRE UTELIV

OM VIRKNINGEN AV PRAKTISERINGEN

AV DEN NYE ALKOHOLLOVEN

Foreningen Bedre Utliv ble dannet i Oslo av de største serveringsstedene våren 2002. Selv om foreningen skal arbeide med generelle næringspolitiske spørsmål knyttet til serveringsvirksomhet, var dannelsen av foreningen et direkte resultat av missnøye ved praktiseringen av den nye alkoholloven.

Styret i Bedre Utliv bestemte seg derfor for å lage en rapport for å synliggjøre de negative konsekvenser praktiseringen av den nye alkoholloven har hatt. Det er foreningens påstand at praktiseringen av alkoholloven har tilsidesatt rettssikkerhetsgarantier som burde være en selvfølge i ett demokrati. Styret antar at det politiske flertall ikke er kjent med at praktiseringen av loven påfører seriøse innehavere av serveringssteder store økonomiske tap, samtidig som arbeidsplasser settes i fare. Når denne rapporten skrives, er det foreningens intensjon at man skal synliggjøre de problemer som har oppstått for allmennheten og for ett politisk flertall.

Styret vil fremsett følgende påstander som man mener å kunne dokumentere med rapporten:

1. Det mest useriøse med serveringsstedene i Oslo er måten Oslo kommune behandler disse bedrifter på.
2. Oslo kommune har bevist konstruert en saksbehandling som er så lang at bedriftene må stenge med jevne mellomrom selv om de opptrer helt korrekt.
3. Byråd Tornås har desinformert Helse- og sosialkomiteen om hva som er kommunal praksis.
4. Oslo kommunes saksbehandling resulterer i at tunge, seriøse aktører trekker seg ut av næringen.
5. Oslo kommunes saksbehandling medfører at lærlinger og andre ansatte mister sitt arbeid på kort varsel.
6. Oslo kommunes saksbehandling tilsidesetter alminnelige rettssikkerhetsgarantier.
7. Oslo kommunes saksbehandling er rettsstridig.
8. En svak politisk ledelse med et dertil hørende byråkrati velger å tegne et bilde av næringens som kriminell. De bedriftene som sanksjonene rettes mot og som oppfattes som kriminelle drives av alminnelige, faglig dyktige og ærekjære mennesker. Man snakker om en gjengs kriminalitet, men vi ser få domfellelser. Næringen brukes for å gi inntrykk av politisk handlekraft.

Styret i Bedre Utliv er klar over at ovennevnte uttalelser er sterke, men vil hevde at de blir dokumentert i rapporten. Styret vil også få satt en stopper for at man som restauratør skal bli behandlet og betraktet som en kriminell.

Naim Christian Lorentzen
(varamedlem)

Rebecca Mahboubi

Knut Helgaker

Terje Wallestad

Gaute Langdal (formann)

Lars Gilleberg

Kristian Horgen (varamedlem)

INNLEDNING

Nær sagt alt materiale i rapporten er knyttet til Oslo kommunes praktisering av alkoholoven. Til dels benyttes det navngitte eksempler og det understrekes at samtlige person eller bedrifter som omtales har gitt sitt samtykke.

Rapporten vil ta for seg prosedyren rundt tildeling av ny bevilling eller fornyelse av bevilling som følge av eierskifte. Videre i rapporten tar for seg eksempler på inndragningssaker.

En vesentlig begrunnelse for de lovendringer som ble foretatt i alkoholoven med virkning fra 1998 var å fjerne uønskede elementer fra næringen. Gjennom denne rapporten vil Bedre Uteliv dokumentere at praktiseringen av alkoholoven isteden medfører at næringen og arbeidsplassene gjøres usikre, noe som fører til at tunge aktører og finansinstitusjoner blir skeptiske til å involvere seg i serveringsnæringen. Som illustrasjon fremlegges brev av 27. desember 2001 fra Olav Thon til byrådsleder Erling Lae. Noe skriftlig svar er ikke mottatt.

OLAV THON GRUPPEN

EIENDOM - KJØPESENTRER - VAREHANDEL - HOTELLER - RESTAURANTER

02 JAN 2002

Byrådsleder Erling Lae
Rådhuset
0037 OSLO

Oslo, 27. desember 2001

SKJENKE- OG SERVERINGSSTEDENES RAMMEVILKÅR I OSLO KOMMUNE

Jeg tillater meg å skrive direkte til Dem om en sak som har betydning for Olav Thon Gruppens fremtidige strategier. Som De er kjent med er restauranter en av de typer virksomhet vi er engasjert i både som aktive drivere og på utleiesiden. Når vi skal vurdere fremtidig satsing, er en viktig forutsetning for vårt engasjement at næringen har forutsigbare og stabile rammebetingelser.

Slik jeg oppfatter situasjonene er ikke disse forutsetningene til stede for restaurandrift i landets hovedstad i disse dager.

Jeg finner det meget alvorlig når RBL/NHO skriftlig hevder at en slik utøvelse av skjenkekontrollen som praktiseres i Oslo er en særegen praktisering man ikke finner noen andre steder i landet.

Jeg tør å påstå at våre virksomheter drives med absolutte krav til seriøsitet og soliditet. Dertil har vi lagt vekt på gode kvalifikasjoner hos våre medarbeidere.

Til tross for vår innsats opplever vi at samtlige av våre skjenkesteder nærmest er under en konstant trussel om å bli stengt for kortere eller lengre tidsperioder, dette som et resultat av de pågående skjenkekontroller. Etter det jeg har fått opplyst har kommunen bare i inneværende år inndratt flere titalls skjenkebevillinger, samtidig som bedrifter som ikke har gjort en eneste feil må stenge på grunn av sen kommunal saksbehandling.

Våre ansatte føler sin arbeidssituasjon lite trygg i og med at man kan risikere at bedriften blir stengt av kommunen uten at den enkelte arbeidstaker kan kritiseres for utførelsen av arbeidet. Rekrutteringen av arbeidskraft til restaurantene lider under den nåværende politikk. Skjenkekontroll på de enkelte steder drives til dels med en nitidighet som grenser til forfølgelse. Dette resulterer i reaksjoner fra kommunens side som i en del tilfeller er fattet på uriktig grunnlag.

Undertegnede har alltid oppfattet Høyre som et næringsvennlig parti, men kan ikke se at denne oppfatning er forenlig med den politikk dagens byråd fører overfor byens skjenke- og serveringssteder. Verken i Oslo eller i andre deler av landet har vi erfaring for at skjenke- og serveringsstedene har så usikre rammebetingelser som under dagens politiske ledelse i Oslo. Jeg har oppfattet at hensikten er å skape en seiers næring. Jeg er i sterk tvil om at usikre og uforutsigbare rammebetingelser gir solide bedrifter med sikre arbeidsplasser.

Olav Thon Gruppen har allerede leid ut mange av våre virksomheter. Vi vil vurdere ytterligere nedleggelse og evt. utleie dersom den politikk vi må forholde oss til i Oslo ikke legges om.

Jeg er takknemlig for en tilbakemelding og orientering om hvilke planer byrådet har for den fremtidige forvaltningen av skjenkebevillinger.

Vennlig hilsen

Olav Thon

ALKOHOLLOVEN ETTER ENDRINGENE SOM TRÅDDE I KRAFT 01.01.1998

En vesentlig begrunnelse for å foreta endringer i alkoholloven, var at man skulle bekjempe økonomisk kriminalitet. Om dette heter det blant annet i Ot. prp nr 7 (1996-97) side 39: *"Dersom bevillingsmyndighetene avdekker brudd på regelverket innebærer ikke det at bevilling automatisk skal nektes. Det inngår som et ledd i utøvelsen av bevillingsmyndighetens forvaltningsskjønn å vurdere om det skal legges avgjørende vekt på et konkret regelbrudd. Vandelskravet bør sees i sammenheng med et av formålene med lovendringen, nemlig å bekjempe økonomisk kriminalitet."*

Det heter videre i odelstingsproposisjonen på side 37: *"Flere rapporter konkluderer med at deler av bransjen preges av utstrakt bruk av "svart" arbeid, annen skatte- og avgiftsunndragelse, "hvitvasking" av penger osv."*

For å angripe denne problemstillingen ble blant annet følgende endringer gjort i loven:

- Det ble stilt krav til vandel og kvalifikasjoner til bevillingshaver, styrer og stedfortreder.
- Det ble åpnet adgang for bevillingsgiver til å stille vilkår.
- Inndragingsadgangen ble utvidet.
- Det ble gitt adgang til Politiet å stenge et salgs- eller skjenkested.

Med de nye endringene har det fulgt stor usikkerhet med hensyn til lovforståelsen, dette gjelder spesielt vandelskravet. Det heter i Ot.prp. side 39: *"Hva som ligger i begrepet "utvist uklanderlig vandel" vil det være opp til bevillingsmyndighetene å vurdere i hver enkelt sak. Det omfatter både tidligere overtredelser og at bevillingssøker på søknadstidspunktet ikke har betalt alle skyldige, forfalte skatter eller avgifter. Det kreves ikke at noen er straffet for overtredelsen. Det kreves heller ikke at det foreligger endelig avgjørelse fra andre forvaltningsorganer, f eks at klagesak er avgjort eller dom avsagt. Men bevillingsmyndighetene kan, dersom de finner det hensiktsmessig, avvente utfalle av en verserende sak før det tas endelig stilling til søknaden."*

En vanlig forståelse av ordet vandel innebærer at man skal vurdere om en person har begått et straffbart forhold eller ikke. Det fremgår klar av lovforarbeidene at bevillingsmyndighetene ikke behøver å avvente en endelig dom, men kan, dersom tilstrekkelig bevis foreligger, velge ikke gi bevilling hvis man finner at lovovertrædelsen kan ha betydning for utøvelsen av bevillingen.

Det spørsmål som gjenstår ubesvart er om det kun er straffbare forhold som medfører at vandelskravet ikke er oppfylt. En vanlig forståelse av ordet vandel, slik det praktiseres dagligdags, innebærer at vandel først blir svekket dersom man har begått straffbar forhold. Ot. prp. nr. 7 1996-97, omtaler imidlertid også manglende betaling som et av de momenter som kan medtas i vandelsvurderingen. Det kan virke som om departementet ved utarbeidelse av proposisjonen har vært i villfarelse om at manglende betaling av skatter og avgifter er straffbart, noe som ikke lenger er tilfelle. Det faktum at man også har til hensikt å bekjempe økonomisk kriminalitet tilsier at det er tvilsomt om manglende betalingsevne skal frata en bedrift retten til å skjenke alkohol. Hvorvidt manglende betalingsevne er en feil ved vandelen som gir bevillingsmyndighetene rett til å trekke inn eller avslå en søknad ombevilling, har ikke fått sin avgjørelse i domstolen. Manglende betalingsevne er i en rekke tilfeller benyttet som grunnlag for å nekte bevilling i Oslo.

Det er således et betydelig sprang mellom lovgivers ønske om å komme tyngre kriminalitet til livs og det å nedlegge lovlig drevne bedrifter, som kanskje bare i en periode har hatt betalingsvanskeligheter. Dersom et tilsvarende system hadde blitt benyttet i andre deler av næringslivet eller i offentlig sektor må man anta at arbeidsledigheten i Norge hadde vært meget betydelig. Det er også naturlig å reise spørsmålet om hvorfor kommunen avviker lovlig drevne bedrifter som følger sine nedbetalingsavtaler med for eksempel fylkesskattesjefen.

SØKNAD OM SKJENKEBEVILLING

1. Saksbehandlingstiden

Som en følge av de utvidede vandelskravene skal det også foretaes en vandelsvurdering av aksjonærene. Loven er derfor utformet slik at bevillingen faller bort ved overdragelse av aksjer, eller ved overdragelse av hele virksomheten. For at virksomheten ikke skal stoppe opp har lovgiver derfor, i § 1-10, akseptert at virksomheten fortsetter i inntil tre måneder på gammel bevilling mens den nye søknaden behandles. Det er således lovgivers intensjon at man skal kunne utforme en søknad og ferdigbehandle denne i kommunen på en periode som er kortere enn tre måneder.

Med en normal saksbehandling har dette vist seg ikke å være noe problem for de fleste av landets kommuner. I Oslo kommune har man derimot en saksbehandlingstid som i gjennomsnitt godt overstiger den tidsperiode som lovgiver har lagt til grunn. Dette innebærer at skjenkesteder som følger loven og som sender inn sine søknader, blir stengt på grunn av treg kommunal saksbehandling.

Med andre ord benyttes den loven som er endret for å komme tyngre kriminelle miljøer til livs av Byrådet i Oslo til å avvikle lovlig drevne bedrifter med dertil hørende arbeidsplasser. Kommunes praktisering av loven og den lange saksbehandling som benyttes får det resultat at dyktige, ærlige og korrekt ledede bedrifter blir stengt, og arbeidstakere sendt hjem utelukkende på grunn av Oslo kommunes enestående trege saksbehandling.

Bedre Uteliv antar at grunnen til at dette skjer er at flertallet av byens politikere ikke er kjent med det sittende byråds praktisering av loven. Det er Bedre Utelivs oppfatning at den ansvarlige byråden har desinformert Helse og sosialkomiteen om saken.

2. Byråd Tornås desinformasjon av Helse- og sosialkomiteen

Den 12. februar 2002, avholdt Helse- og sosialkomiteen en høring hvor forvaltningen og representanter for serveringsstedene var til stede. Hensikten var at komiteens medlemmer skulle få et inntrykk av hvordan praktiseringen av alkoholloven i Oslo foregår.

Det er skrevet referat fra møtet. I ett av sine innlegg uttalte Byråd Tornås som følger: "Så ble det nevnt dette med saksbehandlingstiden i forbindelse med eierskifte, og det er ingen spøk å være politiker, så jeg må være nøye med hva jeg får frem her, å gjenta det jeg sa i sted at gjennomsnittlig saksbehandlingstid er 3,2 måneder, og at Næringssetaten har latt være å foreta seg noe aktivt overfor steder som ikke selv kan lastes for saksbehandlingstiden går utover 3 måneders perioden, understreking). Og så kan det selvfølgelig være ulik vurdering av hva man kan lastes for. Som jeg også sa i sted så er reglene annerledes etter serveringsloven, og kommunen har tatt et initiativ for å få samordnet disse reglene slik at man ikke får den grensen på 3 måneder i forhold til skjenkebevilling."

Det medfører riktighet at Oslo kommune har bedt departementet forlenge 3 måneders fristen, men departementet har stilt seg negativt idet alle andre av landets kommuner klarer å gjennomføre denne perioden.

Ved sin uttalelse om at man ikke har foretatt seg noe aktivt overfor steder som ikke får søknadene ferdigbehandlet i tide, forsøker byråden å antyde at lang saksbehandlingstid ikke skaper problemer.

Byråd Tornås uttalelse kan også oppfattes som en oppfordring til å drive ulovlig og det er betenkelig at en representant for byrådet legger opp til en saksbehandling som skal gjøre ærlige yrkesutøvere til lovbrytere. Man kan spørre ; er det byrådets vilje at skjenkestedene skal holde åpent i strid med alkoholloven når hun hevder at man ikke griper inn ovenfor dem.

Dertil er uttalelsen direkte feilaktig i det stedene i enkelte tilfelle mottar pålegg om å stenge. I andre tilfeller får man brev hvor det opplyses at det er straffbart å holde åpent utover tre måneders fristen samtidig som man gjøres oppmerksom på at hvis man likevel holder åpent så vil dette ha negative konsekvenser for den bevillingssak som pågår.

SAKSBEHANDLINGSTIDEN

Som det fremgår av Byrådets uttalelse hevdes det at gjennomsnittlig saksbehandlingstid er 3,2 måneder. Dette medfører ikke riktighet. Måten byråden beregner saksbehandlingstiden på er villedende.

Ved etableringen eller overdragelsen av en bedrift mangler det også ofte dokumenter. Ved etablering mangler man som regel firmaattest eller ved en overdragelse krever dette for eksempel gårdeiers samtykke. Denne typen dokumentasjon tar det selvfølgelig tid for søkeren å innhente da man er avhengig av Brønnøysundregisteret, gårdeier eller andre eksterne samarbeidspartnere. Når søknaden kommer inn til Næringssetaten videresendes den til politi og bydelsutvalg til høring. Dette skjer uavhengig av at søknaden for eksempel mangler

dokumentert husleieavtale. Denne type dokumentasjon har heller ingen betydning for høringsorganene Saksbehandlingstiden som skal ligge innefor 3 måneder er således påbegynt.

Den forsinkede dokumentasjon har således ikke stanset søknadsprosessen som har vært i gang hele tiden. Byråden har imidlertid valgt å beregne saksbehandlingstiden fra søknaden er såkalt komplett, det vil si fra for eksempel firmaattesten er innkommet. Det man da unnlater å fortelle er at søknaden allerede har vært kontinuerlig behandlet i høringsinstansene og kanskje i Næringssetaten. På den måten gir man Helse- og sosialkomiteen en feilaktig forståelse av hva saksbehandlingstiden egentlig er. Realiteten er således at saksbehandlingstiden i Oslo ligger vesentlig over fire måneder. Dette forsøker byråden å skjule for Helse- og sosialkomiteen.

INGEN BLIR STOPPET PÅ GRUNN AV SAKSBEHANDLINGSTIDEN?

Som det fremgikk av referatet fra høringen 12. februar 2002 har byråden informert Helse- og sosialkomiteen om at ingen bedrifter blir stoppet på grunn av lang saksbehandlingstid i kommunen. Dette er også feilaktig; noe som skal belegges med eksempler. Uttalelsen er for øvrig meget interessant idet byråden opplyser at Stortinget har bestemt at man kun kan drive i tre måneder mens byrådet har lagt seg på en praksis hvor man i Oslo kan drive uten bevilling i direkte strid med alkoholloven. Det er imidlertid ikke riktig at kommunen tillater dette.

EKSEMPEL 1

Restaurant Cordial ble overdratt våren 2002 og den nye innehaveren søkte om skjenke- og serveringsbevilling på ordinær måte. I brev av 24. juli 2002 (Næringsetatens arkivkode: 50183-04/0001) oversender Næringssetaten ett brev som etaten mottok den 27. mai 2002 fra fylkesskattesjefen til Cordial til uttalelse.

Brev fra fylkesskattesjefen har således ligget nesten to måneder uten å bli behandlet i Næringssetaten før det oversender til den nye bevillingssøkeren. Overnevnte innebærer at av saksbehandlingstiden som skal være avsluttet innen tre måneder har nesten to måneder gått bort i dødtid.

Tapet av to måneders saksbehandlingstid innebærer at kommunen ikke har noen mulighet til å gjennomføre hele prosessen inne tre måneder.

I brev av 16. juli 2002 (arkivkode 50183-04) til den samme bedrift uttaler Næringssetaten som følger: *"I henhold til alkohollovens § 1-10 faller skjenkebevilling bort ved overdragelse av virksomheten. Den nye eier kan allikevel drive videre på den tidligere eiers skjenkebevilling inntill 3 måneder fra overtagelsestidspunktet så fremst Næringssetaten er underrettet om dette. Næringssetaten har ikke hjemmel til å forlenge perioden. Hvis ikke søknaden om skjenkebevilling er ferdigbehandlet innen utgangen av 3 måneders perioden, må skjenkingen av alkoholholdig drikk opphøre." (BUs understreking.)*

Konsekvensene av dette er at de ikke lengre kan skjenke alkohol ved Cordial.

Næringssetaten gjør oppmerksom på at eventuelle brudd på overnevnte regelverk vil få betydning for avgjørelsen av om deres søknad om skjenkebevilling skal innvilges. Dette gjelder også brudd på serverings- og alkohollovens bestemmelser med tilhørende forskrifter.

Brudd på alkoholloven er forbundet med straffeansvar jfr alkohollovens kapittel 10.

Næringssetaten viser til alkohollovens § 1-8 A hvor det fremgår at politiet kan stenge ett sted som driver skjenking av alkoholholdig drikk uten å ha bevilling."

Overnevnte innebærer altså at kommunen har benyttet nesten to måneder av saksbehandlingstiden til å unnlate å oversende et brev man vil ha kommentarer til, samtidig varslers man bedriften om at hvis man overskrider tre måneders fristen må skjenking av alkohol opphøre, og at man bryter alkoholloven og at politiet kan stenge stedet. Denne standard frasen som finnes i de fleste brev harmonerer overhodet ikke med byråd Tornås informasjon til Helse- og sosialkomiteen om at "uskyldige" steder ikke må stenge som følge av treg kommunal saksbehandling.

EKSEMPEL 2

Ved årsskifte 2000-2001 kjøpte Tostrupkjelleren Presseklubb AS aksjene i skjenkestedet Belfry. Som følger av at også aksjeoverdragelse medfører at bevillingen bortfaller, søkte man om ny bevilling den 4. januar 2001. Søknaden var komplett allerede ved innlevering.

Saken skulle fremstå som særdeles enkel idet Tostrupkjelleren Presseklubb AS hadde skjenke-bevilling, og allerede var vandelsvurdert. Det var således ikke tale om å godkjenne et nytt skjenkested med de komplikasjoner det måtte medføre.

I tråd med vanlig praksis ble det ikke gitt noe informasjon om saksbehandlingstid slik det kreves etter forvaltningslovens § 11A. Bedriften antok at dette var en kurant sak, og nærmest en papirformalitet som ikke skulle få noen betydning. Bedriften la derfor til grunn at kommunen har tatt saken til etterretning at den var avsluttet. Ved 18. oktober 2001 (arkivkode 52122-11) mottar Albion AS brev fra Næringsetaten hvor det blant annet heter: *"I henhold til alkohollovens § 1-10 kan en skjenkebevilling ikke overdras. Skjenkebevillingen faller bort ved overdragelse av virksomhet. Den nye eier kan likevel drive videre på den tidligere eiers skjenkebevilling i inntil 3 måneder regnet fra overtagelses tidspunktet så fremt næringsetaten er underrettet om dette. Næringsetaten har ikke hjemmel for å forlenge den overnevnte periode. Hvis ikke søknaden om skjenkebevillingen er ferdigbehandlet ved utgangen av 3 måneders perioden, må skjenkingen av alkoholholdig drikk opphøre.*

Konsekvensene av dette er at de ikke lengre kan skjenke alkohol ved Belfry.

Næringsetaten gjør oppmerksom på at eventuelle brudd på ovennevnte regelverk vil kunne få betydning for avgjørelsen av om deres søknad om skjenkebevilling skal innvilges. Dette gjelder også brudd på serverings- og alkohollovens bestemmelser med tilhørende forskrifter.

Brudd på alkoholloven er forbundet med straffeansvar jfr alkohollovens kapittel 10."

Ovennevnte innebærer at restauranten, etter at kommunen ikke hadde klart å ferdigbehandle saken i løpet av ni og en halv måned, ble stengt på dagen uten varsel. Konsekvensene var at arbeidstagerne måtte sendes hjem på timen. Etter dette presset bedriften og bedriftens advokat på Næringsetaten og kommunen, noe som medførte at bevillingen ble innvilget den 4. desember 2001. Bedriften hadde da vært stengt i ca halvannen måned i den beste del av sesongen. På grunn av at bedriften ikke var skyld i omstendighetene søkte man om midlertidig bevilling, noe som ble avvist. Det skal understrekes at kommunen ved andre situasjoner har gitt slike bevillinger, blant annet til Baronen og Baronessen.

Ca ett halvt år etter at søknaden var innsendt mottok kommunen underretning ved fylkeskattesjefen om at bedriften skyldte moms. Bakgrunnen for dette fikk bedriften først anledning til å uttale seg om i brev av 18. november 2001. Det faktiske forhold var at man hadde foretatt en feil disposisjon og at man i avtalen med fylkesskattesjefen ble enig om en nedbetalingsordning. Denne nedbetalingsordningen ble fulgt og fylkesskattesjefen hadde ingen innvendinger mot at det ble gitt bevilling. Forholdet om skyldig moms var heller ikke et tema i de første seks måneder av saksbehandlingstiden. Det viser for øvrig at skyldig moms heller ikke var grunnlaget for å nekte bevillingen. Ovennevnte innebærer således at det ikke medfører riktighet når byråd Tornås hevder at bedrifter som ikke skyld i sen saksbehandling ikke blir stengt. Saken om Tostrupkjelleren Belfry er til behandling hos Sivilombudsmannen og vil antagelig resultere i et erstatningskrav mot kommunen.

Det er tidligere påpekt at kommunen i strid med forvaltningsloven ikke gir underretning etter forvaltningslovens § 11 a om fremdriften i saken. I brev av 27. november 2001 til Advokatfirmaet Norlaw D.A. fra Sivilombudsmannen (referanse 2001-1551B-10ekj) uttaler ombudsmannen nederst på side 3: *"Kommunen har opplyst at Næringsetaten gir foreløpig svar, men at saksbehandlingstiden ikke stipuleres i svaret. Dette er begrunnet i at det knytter seg en del usikkerhets momenter til behandlingstiden, for eksempel i forbindelse med at søknaden sendes høringsinstansene til uttaling. Likevel vurderer kommunen å ta inn en angivelse av omtrentlig saksbehandlingstid for kurante saker". I brevet til kommunen har jeg anbefalt at dette gjøres."*

Brevet er også sendt med kopi til kommunen. Til tross for at det både fra advokater og sivilombudsmannen er påpekt at saksbehandlingstid skal angis har kommunen fortsatt ikke endret sin praksis, heller ikke varsler man når det kan ventes at saksbehandlingstiden vil trekke ut.

Det understrekes at de ovennevnte eksempler kun er to eksempler av det som faktisk ikke er unntaket, men regelen i kommunen. Noen bedrifter tar sjansen på å holde åpen etter tre måneder og klarer dette uten at dette blir oppdaget, og unngår store økonomiske tap. Andre tør ikke sette seg ut over alkohollovens regler og stenger med dertil påfølgende økonomiske tap og usikkerhet for arbeidstagerne.

Foreningen Bedre Utliv reagerer derfor strekt når byråd Tornås informere Helse- og sosialkomiteen om at ingen må stenge på grunn av lang saksbehandlingstid.

Overdragelser av skjenkesteder eller aksjer i skjenkesteder er nå vanskeliggjort som følge av at selve salget eller overdragelsen kan føre til at man må stenge å og risikerer konkurs. De av byens advokater som etter hvert har fått en viss rutine med saksbehandlingen ved overdragelses laver kontrakter hvor tidspunkt for overdragelse ikke er fastsatt, men relateres til det tidspunkt bevilling gis. Dette er nødvendig for å unngå stenging. Man bestemmer derfor tidspunkt for overdragelse først etter at bevilling er gitt til den nye søker. Denne praksis skaper selvfølgelig store økonomiske komplikasjoner i forhold til de kontraktene som skal utarbeides og fordelingen av ansvar og økonomi mellom kjøper og selger.

HVA GJØR BYRÅDET FOR Å KORTE SAKSBEHANDLINGSTIDEN?

Sett utenifra kan det se ut som saksbehandlingen i Oslo foregår i to trinn; det vil si to selvstendige trinn som hver for seg har en full gjennomgang av saksbehandlingen. Først blir sakene behandlet i Næringsetaten, hvor uttalelsene i høringsinstansene innarbeidet. Saken legges av Næringsetaten frem for Alkoholkontrollutvalget, som er ett bredt politisk sammensatt organ. Etter at Alkoholkontrollutvalget har avgitt sin uttalelse, laver Næringsetaten en innstilling som oversendes rådhuset. Man skulle tro at saken da var ferdig til endelig vedtak.

Sett utenifra kan det virke som om at man, med unntak av man ikke spør bydelsutvalget på nytt, begynner en fullstendig ny saksbehandling i rådhuset.

Uttalelser innhentes fra politiet samtidig som byrådet også behandler saken på andre måter. En del av systemet går ut på at man rett og slett bare lar saken bli liggende. På denne bakgrunn er det ikke uvanlig at saker kan bli liggende i byrådet i flere måneder.

Det fremstår som om det er manglende tillit til Næringsetaten at byrådet har utviklet eget saksbehandlingsapparat som skal gjøre de samme oppgavene som Næringsetaten.

Bedre Uteliv er ikke kjent med begrunnelsen for denne unike saksbehandling. Man vet imidlertid at systemet er enestående i Norge, og at det bidrar til at mange restauranter må stenge som følge av lang saksbehandlingstid.

Saksbehandlingstiden er i mange tilfeller så lang at man med rette kan stille spørsmål om saksbehandlingen er i samsvar med forvaltningslovens § 11 som krever at saksbehandlingen skal foregå uten ugrunnet opphold. Foreningen Bedre Uteliv er ikke kjent med at man i andre deler av forvaltningen behandler de samme saker to ganger, og finner heller ikke at dette er forenelig med lovens krav. Byrådet har med andre ord håndtert disse sakene på en måte som gjør at saksbehandlingstiden blir stadig lengre.

BYGNINGSMESSIGE KRAV

Den 24. januar 2002, sak nr. 1028/02, vedtok byrådet å øke kravet til dokumentasjon i forbindelse med behandling av skjenkebevillinger. Ikke bare ved nyetableringer skal man kreve at bygningsmessige tillatelse er i orden dette skal også gjøres ved overdragelse, hvilket også betyr salg av aksjer. Hvis en aksjonær selger noen av sine aksjer til en tredje mann, innebærer dette at man får en fullstendig ny byggesak. Det heter i byrådets vedtak: *"Når en virksomhet som har serverings- og skjenkebevilling overdras, krever næringsetaten at følgende dokumentasjon vedlegges søknaden om skjenkebevilling:*

- *Rammetillatelse og midlertidig brukstillatelse/ferdigillatelse fra plan- og bygningsetaten til den aktuelle bruk.*
- *Dokumentasjon fra brann- og redningsetaten med hensyn til maksimal antall personer for de aktuelle lokaler. Slik dokumentasjon kan fravikes dersom lokalet ikke defineres som særskilt brannobjekt (lokalene som er beregnet for minst 150 personer, eller med areal over 120 m²/flere etasjer uansett areal)."*

BYGGESAKER

Mange av byens serveringssteder ligger i lokaler som har vært drevet som serveringssteder i titalls av år. Tidligere var det ikke vanlig at man spesifiserte hvilken type næring som skulle foregå i lokalene. Man har derfor en rekke lovlige, drevne serveringsvirksomheter som driver i lokaler betegnet kun som næringslokaler eller lignende. Dette er nå ikke lenger godt nok for byrådet. Resultatet er at salg av aksjer kan medføre at den som overtar må innhente brukstillatelse fra Plan- og bygningsetaten. Slik henvendelse tar i praksis flere måneder, og medfører da en vesentlig lenger saksbehandlings-tid enn det man har vært utsatt for tidligere.

BRANNSAKER

I forbindelse med at Olav Thon Gruppen overtok lokalene i Karl Johans gate 6B kontaktet man Teknisk brannmester Sven Roger Person. Person uttalte i møte den 31. juli at lokalet ikke var et objekt Brann- og redningsetaten ønsket å føre tilsyn med (ikke et § 22 objekt). Dette fordi lokalene er relativt små, ligger på gateplan og har gode rømningsmuligheter.

På oppfordring fra brannmesteren skrev bedriften referat fra møtet og oversendte Næringsetaten. Kopi ble sent til brannmesteren og brevet oppga mesterens telefonnummer dersom Næringsetaten ønsket bekreftelse eller tilleggsopplysninger.

Hensikten var at brannetaten skulle spares for unødig tidsbruk. Referatet ble sent 31. juli og den 6. august skriver Næringsetaten (ref: 50400-12/0001) at dokumentasjonen ikke ble godtatt og at all skjenking må opphøre dersom man overstiger tremåneders fristen.

Takket være imøtekommenhet fra brannmesteren og at han ikke var på ferie eller lignende, tilskrev han etaten den 14. august 2002 slik at kommunen fikk tilfredstillet sitt krav om dokumentasjon. Saken hadde da forsinket behandlingen av søknaden med tre uker.

BAKER FOR SMED JUS

Det skal understrekes at ingen av de bedriftene som driver i disse lokalene driver ulovlig. Det er mulig at det fra kommunen er ønskelig med en mer spesifikk angivelse av hva forskjellige lokaler skal brukes til. Dette er imidlertid en bygningssak, og ingen sak som har noen ting med alkoholoven å gjøre.

Bedre Uteliv reiser spørsmål om det i det hele tatt er lov til å stille vilkår av denne karakter. Det følger alkoholovens § 3-2 at det kan knyttes vilkår til bevillingen, det er imidlertid en absolutt forutsetning at vilkårene er av alkoholpolitisk karakter jfr Sosialdepartementets rundskriv. Disse vilkår knyttes imidlertid ikke til bevillingen, men til dokumentasjon knyttet til bevillingen. En sak er at kommunen krever eksisterende dokumentasjon, i nærværende tilfelle krever man dokumentasjon som ikke forefinnes.

For å innvilge skjenkebevilling krever man derfor at søkeren må gå til bygningsmyndighetene å kreve en bruksendring som ikke er gitt, og som man heller ikke har behov for. Det ligger i sakens natur at dersom bygningsmyndighetene er missfornøyd med dagens system, burde bygningsmyndighetene selv rydde opp i dette. Slik som situasjonen er nå, bruker man sanksjonsmyndigheter i alkoholoven til å rydde opp i bygningsmessige uryddigheter som søker ikke er ansvarlige for, men som skyldes kommunen selv.

Hvem som blir utsatt for disse problemene er nærmest tilfeldig ved at et salg av aksjer i en restaurant skal utløse en bygge-sak. Det kan fremstå som om byrådet ønsker å bruke alkoholloven til å løse alle problemer som finnes.

Mens intensjonen var å hindre tung kriminalitet har byråden nå gått over i en situasjon hvor man vil tvinge gjennom en opprydding i kommunalt rot i byggesaker ved bruk av skjenkebevillinger.

Bedre Uteliv vil understreke at man oppfatter praksisen som ulovlig. Samtidig er den innført på et tidspunkt hvor byrådet selv innrømmer at saksbehandlingstiden er lengre enn det som har vært Stortingets intensjon. Byrådets beviste forlengelse av saksbehandlingstiden, vil selvfølgelig påføre bedriftene økonomiske tap, noe som høyst sannsynlig vil føre til krav mot kommunen.

SAKSBEHANDLINGEN I POLITIET

Forvaltningsavdelingen i Oslo Politidistrikt bruker ofte svært lang tid på uttalelser i enkelte saker. Forvaltningsavdeling behandler både saker etter alkoholloven og lotteriloven. Politiet har også en bevist uthaling av sin saksbehandling.

Som et eksempel på politiets beviste trenering av saker skal det vises til en konkret sak.

I Borgarting Lagmannsretts dom av 11. januar 2002, ble staten ved justisdepartementet dømt til å betale en million i erstatning på grunn av den treneringen i saksbehandlingen som forvaltningsavdelingen legger opp til. I dommen heter det nederst på side 7: *"Når det gjelder vurderingen av politiets saksbehandling i forbindelse med beslutningen om inntil videre ikke behandle Imerlunds søknader, slutter Lagmannsretten seg til uttalelsen og kritikken fra sivilombudsmannen. Som grunn oppga politiet at det var misstanke om straffbare forhold fra Imerlunds side i forbindelse med automat virksomheten. Politiet måtte som utgangspunkt kunne vente med å behandle søknaden til dette var klarlagt, men som påpekt av sivilombudsmannen måtte man innen rimelig tid foreta skritt for å få avklart spørsmålet. Beskyldningen av Imerlund var satt frem av konkurrenter i automatmarkedet, og som framholdt både av Staten og politiet under ankeforhandling, var det forholdsvis lett å kontrollere om de var riktige. Det er forståelig at politiet ønsker å undersøke automatmarkedet gjennom en større aksjon. En slik aksjon ble imidlertid først gjennomført halvannet år etter at Imerlunds første søknad ble stilt i ro, og en så lang behandlingsutsettelse var i strid med god forvaltningspraksis. Imerlunds søknader ble heller ikke behandlet etter at aksjonen var gjennomført, til tross for Sivilombudsmannens klare anvisninger i april 1994 på at dette måtte skje."*

Det heter videre: *"Lagmannsretten legger til grunn at politiet mente å ha tilstrekkelig grunnlag for å avslå de foreliggende søknader på grunn av straffbare forhold fra Imerlunds side, og valgte å avvente eventuelle nye søknader uten formelt å avslå det gamle. Som det fremgår nedenfor, forelå det etter lagmannsrettens syn ikke noe slik avslagsgrunnlag. Det forholdet at*

Imerlunds søknader ikke ble avgjort, og at det ikke er godtgjort at politiet bygger på ett riktig grunnlag da man antok at det var grunnlag for å nekte dem innvilget, innebærer ett erstatningsbetingende forhold som Staten er ansvarlig for."

Ovennevnte dokumenterer at man i forvaltningsavdelingen i Politiet har tillagt seg en ukultur som går ut på å ikke behandle saker. Om dette sier Lagmannsretten: *"Lagmannsretten bemerker at en unnlattelse av å gjøre vedtak, som i det foreliggende tilfelle, gjør domstolens kontroll med lovlighet av forvaltningens virksomhet vanskelig."*

Man står med andre ord overfor et system hvor politiet i stede for å innvilge eller avslå søknader rett og slett legger dem til side. For søkeren er dette vanskelig. Man blir økonomisk utmattet, og man kan ikke klage eller bringe noe vedtak innfor domstolen.

Det er Foreningen Bedre Utelivs oppfatning at denne kultur er videreført også i skjenkebevillingsaker, og at man også finner spor av denne i byrådets saksbehandling.

Det faktum at Stortinget har lagt opp til at disse saker skal behandles i løpet av en tre måneders periode, tilsier at kommunen har plikt til å tilstrebe en raskere saksbehandling enn det man har i dag. Når kommunen selv innrømmer at saksbehandlingen er mer enn tre måneder tilsier det at dette bør resultere i konkrete tiltak som reduserer saksbehandlingstiden. Pr dags dato er ingen slike tiltak iverksatt, tvert imot blir saksbehandlingstiden lenger og lenger.

FORSLAG FRA BEDRE UTELIV

1. Det settes frister for høringsorganene for å avgi uttalelse.
2. Saker som ikke har med alkoholpolitiske spørsmål og med vandel trekkes ut av saksbehandlingen. Byggesaker vil således ikke lenger inngå i en del av behandlingen av skjenkebevillingen. Dersom bygningsmyndighetene mener at en etablering er ulovlig, er det bygningsmyndig-hetenes ansvar å gripe inn.
3. Næringssetaten er det organ som er etablert for å gjøre en administrativ behandling av saker, den administrative saksbehandlingen begrenses til Næringssetaten. Rådhuset bør etter det bare foreta en politisk behandling.

KAN VI STOLE PÅ HØRINGSORGANENES UTTALELSER?

Som tidligere nevnt har byrådet, i enkelte tilfeller, avslått å fornye skjenkebevillinger dersom søkeren skylder moms. Dette har skjedd også i saker hvor søkeren har en nedbetalingsavtale med fylkeskattesjefen som tilfredstiller fylkesskattesjefens ønsker. Man er således kommet i en situasjon hvor staten ved Fylkesskattesjefen ikke ser noen problemer, men hvor byrådet uten at det foreligger noen alkoholpolitisk begrunnelse nekter å gi skjenkebevilling på grunn av at man skylder moms til Staten. Man kan selvfølgelig reise spørsmålet ved lovligheten av en slik vandelsvurdering.

Et annet spørsmål er riktigheten av opplysningene som kommer fra Fylkesskattesjefen. I forbindelse med Waldemars Mat & Pub ANS skulle fornyes sommeren 2001, ble det innhentet uttalelse fra Oslo Fylkesskattekontor. Fylkesskattekontoret rapporterte at bedriften ved flere anledninger hadde levert momsoppgaver forsinket. Forsinket innlevering av momsoppgaver er straffbart, og kan ha betydning for vandelen.

Bedriften nektet imidlertid for å ha innlevert momsoppgaver forsinket, men Fylkesskattekontoret stod på sitt. Etter betydelig pågang mottok man følgende brev fra Fylkesskattesjefen (brevet er rettet til Klaus Søreidet, byrådsavdeling for næring og byutvikling og er datert 11. juni 2001). Det heter i brevet: *"Det gjøres oppmerksomt på at virksomheten kan ha levert og betalt skyldig merverdiavgift noe tidligere enn det som fremkommer i tabellen ovenfor, datoene tilsvarer tidspunktet da fylkesskattekontoret foretok selve registreringen av oppgavene/ tidspunktet da skattefogden registrerte innbetalingene.*

På bakgrunn av dette antas det at oppgavene er sendt inn omtrent i henhold til fristen. Betaling for 5. og 6. termin 2000 synes å være noe forsinket. Imidlertid er alle oppgaver innsendt og betalt. Og virksomheten skylder ikke mva pr dags dato. I tillegg ser det ut som om oppgavene for 1. termin 2001 er innsendt og betalt omtrent i henhold til fristen. Fylkesskattekontoret anser derfor ovennevnte forhold som mindre vesentlige mangler i forhold til avgiftsreglene."

Det faktiske forhold er at det ble avdekket at fylkesskattesjefen ikke hadde rutiner for registrering av momsoppgaver. Oppgavene ble bare liggende i en haug, og registrering ble foretatt med ujevne mellomrom. Det antas at når den som hadde ansvar for dette hadde ferie eller var syk ville registrering skje ennå sjeldnere. Det hører med til historien at fylkesskattesjefen nå har endret sine rutiner, og at registrering skjer når momsoppgaven innkommer, noe fylkesskattesjefen har gjort rede for. Det faktiske forhold er imidlertid at merverdiavgiftslovens § 33 fastslår, at oppgaver som sendes i posten ansees fremkommet i rett tid hvis den er poststempelt innen utløpet av fristen. Ovennevnte innebærer at fylkesskattesjefen fortsatt ikke registrerer oppgavene pr rett dato.

Bedre Uteliv er av den oppfatning at fylkesskattesjefens tilfeldige registrering, sammenholdt med det faktum at bedrifter og arbeidsplasser nedlegges på bakgrunn av de uttalelser som gis fra fylkesskattesjefen, ikke er egnet til å skape trygge arbeidsplasser, og bidrar til å undergrave næringens rettsikkerhet.

I forbindelse med fornyelsen av bevillingene i år 2000 foreslo politiet at ca. 250 bedrifter ikke fikk fornyet sine bevillinger. Dette ville blant annet medføre at nær sagt samtlige bedrifter i Karl Johansgate, Stortingsgaten, Universitetsgaten og Rosenkrantzgaten ble avvirket. Etter det Bedre Uteliv er kjent med fremsatte politiet forslaget ut fra at sentrumssteder var omtalt i politirapporter. Kilder som ikke vil siteres, hevder at politiet la til grunn at når et skjenkested var omtalt et tilstrekkelig antall ganger, så skulle det ikke få bevilling. Dersom man for eksempel ringte fra et skjenkested til politiet for å rapportere at man hadde funnet en lommebok, så var man registrert en gang. Det kan med andre ord se ut som om man, uten å vurdere om skjenkestedet er å klander, har foreslått det avvirket på en usakelig og ukritisk måte.

Håndteringen av fornyelsesprosessen av skjenkebevillingene i år 2000 var så belastende at Olav Thon Gruppen nedla Barock i Rozenkrantzgate og leide bort lokalene i steden.

Politiets håndtering av fornyelsesprosessen i år 2000 er en dokumentasjon på at forvaltningsavdelingens håndtering av skjenkesaker ikke fyller de krav som må kunne forventes av et lovpålagt høringsorgan.

Bedre Uteliv vil oppfordre politiet i Oslo til å redegjøre for sine negative innstillinger for fornyelsen i 2000, i det Bedre Uteliv hevder at en gjennomgang av dette materialet vil avdekke betydelige mangler i det arbeid politiet utfører som høringsorgan.

INNDRAGING AV SKJENKEBEVILLINGER

Om inndraging heter det i Ot.prp. nr 7 (1996-97) side 62: ”Departementet ser at det kan være ønskelig å bruke inndraging av skjenkebevilling som ett virkemiddel ved ulovligheter i restaurantbransjen. Det kan knytte seg store betenkeligheter til at virksomheter som driver klart ulovlig innehar en offentlig tillatelse til å drive videre. Inndraging av bevilling er i tillegg en effektiv reaksjon, som vil kunne bidra til at grunnlaget for en eventuell ulovlig virksomhet taes bort. Reaksjonen kan ramme virksomheten hardt, og må derfor antas og ha en preventiv effekt.”

Av departementets uttalelse fremgår det at man vil bruke inndraging for å stoppe ulovlige virksomheter. I norsk rett er inndraging ikke straff. På samme måte som man kan ta fra en drapsmann en øks for å hindre ytterligere drap, vil man kunne fjerne en skjenkebevilling for å hindre ytterligere lovbrudd. Dersom inndraging får karakter av straff, vil den imidlertid være i strid med grunnlovens § 96 og menneskerettighetserklæringens artikkel nr 6., i det disse bestemmelser krever at straff kun skal ilegges av en domstol.

Det er Bedre Utelivs oppfatning at de enkelte tilfeller er de inndragingsvedtak som fattes i Oslo i strid med grunnloven og menneskerettighetserklæringen i det de er rene straffereaksjoner.

I andre sammenhenger er det Foreningens oppfatning at inndragingen bygger på en feilaktig tolkning av alkoholloven, at inndragingene er et resultat av feil i saksbehandlingen, dertil

fremstår bruken av inndraging som meningsløs, sterkt urimelig og den er egnet til å undergrave arbeidsplassen og satsingen i en seriøs næring.

Som det fremgår av Ot.prp. nr 7, var intensjonen med de innskjerpede krav til næringen å komme tyngre kriminalitet til livs. Den praksis man er vitne til med hensyn til inndraging innebærer nå at de tyngste og mest seriøse aktørene rammes meget hardt. Det vises i den forbindelse til at en av næringenes nestorer Olav Thon tilskrev byrådets leder Erling Lae, med forespørsel om det var byrådets ønske at han skulle avvikle sin restaurant drift. Som følge av den politikk som har vært ført i Oslo har Thon gruppen unnlatt å etablere restauranter og tidligere prosjekterte restauranter er i stedet utviklet til å gå inn i andre næringer.

Bedre Uteliv frykter at man ved å skremme bort de tunge, seriøse aktørene undergraver næringen. Formålet med loven vil dermed bli snudd på hodet, i det usikre rammevilkårene fjerner seriøse aktører, og i stedet legger forholdene til rette for de elementer som ikke er avhengig av å følge vanlig skatte- og avgiftslovgivning. Det ligger i sakens natur at det ikke er heldig for en næring når bedrifter med titals ansatte blir stengt over natten, og arbeidstagerne blir sendt hjem uten å en gang ha rett til arbeidsledighetstrygd. Hvem vil søke utdanning i en næring hvor kommunes mål er å stenge flest mulig restauranter på kortest mulig tid. Fullstendig uskyldige mennesker står uten arbeid fra den ene dagen til den andre, Bedre Uteliv tror ikke at man får seriøse aktører ved å gå frem på denne måten. For å utdype ovennevnte påstander, vil det nedenfor bli gitt en del eksempler på hvor uheldig kommunens praksis er. Dertil vil det bli foretatt en gjennomgang av prosessen rundt en inndragningssak.

1. Prosessuelle krav til inndraging.

Inndraging er et virkemiddel som i norsk rett benyttes for å stoppe ulovlige handlinger. Instituttet er kjent fra inndraging av førekort eller av våpen. Typisk for denne inndragingen er at det kun rammer den personen som disponerer gode, og at det sjeldent har gitt økonomiske konsekvenser. Annerledes er situasjonen når man inndrar en skjenkebevilling. Tap av skjenkebevillingen innebærer, i de aller fleste tilfeller, at bedriften må stenge, da tap av retten til å skjenke alkohol medfører at gjestegrunnlaget faller bort, og utgiftene reduseres best ved en total stenging. Bruk av inndraging er derfor et særdeles graverende virkemiddel idet det får innflytelse både for bedriftens økonomi og de ansattes inntjening og arbeidssituasjon. Av denne grunn bør det stilles strenge krav til rettssikkerhet og rutiner rundt inndraging.

Det er Bedre Utelivs oppfatning at man i Oslo kommune systematisk og bevist har tilsidesett de rettsikkerhetsgarantiene som kan forventes i en alminnelig rettstat. Denne sterke påstand skal belegges nedenfor.

Oslo kommune benytter politistudenter til å besøke skjenkestedene, disse studentene utferdiger rapporter som vurderes og danner grunnlag for en inndragningssak. Kommunen har lagt opp til at to til tre negative rapporter skal medføre at bedriften taper bevilling på kortere eller lengre tid. De rapportene som utferdiges betyr derfor i praksis liv eller død for et skjenkested.

Stortinget har i forvaltningsloven lavet regler om hvordan granskningen skal foretas. Reglene er inntatt i forvaltningslovens § 15. Justisdepartementets lovavdeling har uttalt at skjenkekontroller faller inn under begrepet granskning, og således inn under forvaltningslovens § 15.

Bestemmelsen gir i det granskede sted (restauranten), visse rettigheter, herunder følger blant annet plikt for kontrollerende myndighet til å presentere og legitimere seg, meddele formålet med forretningen og oppgi hjemmel for den. Videre følger det at skjenkestedet har rett til å ha et vitne tilstede, og at man skal gjøres oppmerksom på denne rettigheten. Sist men ikke minst fremgår det at navnet på de personer som er tilstede, undersøkelsens gjenstand, formål og lovhjemmel skal skrives ned eller protokolleres.

Bestemmelsen har imidlertid et unntak i tredje ledd hvor det heter som følger: *"Bestemmelsen i første og annet ledd gjelder bare for så vidt de ikke kan gjennomføres uten vesentlige ulemper eller uten at formålet med forretningen settes i fare."* Det er derfor hevet over tvil at kontrollørene har rett til å foreta etterforsknings delen av kontrollen anonymt uten at de har presentert seg for ledelsen på skjenkestedet.

Derimot er det Bedre Utelivs oppfatning at protokollering på stedet og retten til å ha ett vitne tilstede ikke faller bort som følge av unntaksregelen i tredje ledd. Kommunen har til tross for gjentatte oppfordringer unnlatt å innrømme den rettigheten, samtidig som man ikke har fulgt oppfordringen om å innhente uttalelsene fra et kompetent juridisk miljø om forståelse av bestemmelsen.

Som følge av at man føler seg overkjørt har en del bedrifter iverksatt videoovervåkning, og det er søkt Datatilsynet om rett til å starte videoovervåkning. Ved brev av 19. juli 2000 tilskriver Datatilsynet fylkesmannen idet Datatilsynet i utgangspunktet ikke ønsker denne form for videoovervåkning, reiser man spørsmålet overfor fylkesmannen om hvorfor man ikke følger forvaltningslovens § 15. Om sin forståelse av bestemmelsen uttaler Datatilsynet: *"Næringssetaten i Oslo har i brev av 5. februar 2001 til advokat Aubert uttalt at retten til å ha et vitne tilstedet etter deres oppfatning vil innebære en slik "vesentlig ulempe" og at unntaksregelen i forvaltningslovens § 15 tredje ledd kommer til anvendelse. En slik forståelse av unntaksbestemmelsen i forvaltningslovens § 15 tredje ledd virker ikke umiddelbart innlysende for Datatilsynet."*

Situasjonen er med andre ord på det plan at så vel Bedre Uteliv som Datatilsynet stiller seg spørrende til kommunens avvisning av å gi skjenkestedene de rettigheter som følger av forvaltningslovens § 15. Kommunen på sin side har ikke innhentet noen kompetent uttalelse om bestemmelsen som kan forsvare kommunens syn. Ovennevnte innebærer at skjenkestedene er prisgitt de rapportene som blir skrevet av kontrollørene.

KAN VI STOLE PÅ KONTROLLRAPPORTENE?

En rekke skjenkesteder har prøvd å hente inn selvstendige vitner som skal motbevise det kontrollørene har sagt. Man har også eksempler på at restaurantgjester på eget initiativ har reagert på kontrollørens påstand som de tilfeldigvis har overhørt. Dette har for eksempel skjedd på restaurant Waldemar Mat & Vinhus. Fra nevnte restaurant ble det innlevert et titalls vitneutsagn fra gjester som reagerte på kontrollørens påstand om at en gjest var åpenbart beruset som feilaktig. Vitne utsagn blir besvart med en standardfrase som lyder som følger,

"Næringssetaten fastholder at kontrollørens observasjoner og konklusjoner om åpenbar beruselse er korrekt i de omtalte kontroller. Det skal i den sammenheng bemerkes at kontrollørene ikke har noen egen interesse i å påvise overtredelse av alkoholloven. Kontrollørene er tilstede utelukkende for å observere eventuelle overtredelser. De øvrige gjester som er tilstede under en kontroll vil gjerne være mindre objektive enn kontrollørene. Ofte vil gjestene være stamkunder som har et forhold til "sitt" sted, i tillegg til at de naturlig nok ikke har sin oppmerksomhet konsentrert om hvorvidt alkohollovens regler overholdes.

Gjestene vil gjerne ha konsumert alkohol slik at deres observasjoner vil være mindre sikre".

(Referanse arkivkode 51977-10)

Uttalelsen er imidlertid standard og ligger antagelig på pc, og blir benyttet i de fleste saker hvor vitner opptrer på vegne av restauranten. Med denne arroganse som ville være utenkelig i en norsk domstol har byrådet inndelt vitner i kategorier, som pålitelige og ikke pålitelige. Norske domstoler har som kjent det som prinsipp at alle vitner er like, og at man hører på deres uttalelser og vurderer deres argumenter.

Byrådet har med andre ord bygget opp et system hvor man ikke får ha vitner tilstedet etter forvaltningslovens § 15, samtidig som de uttalelser som bedrifter henter fra andre instanser ikke tillegges vekt. Dette system innebærer at en restaurant ikke har mulighet for å tilsidesette de påstår som fremkommer av rapporten.

Som den siste spiker i kisten for å frata skjenkestedet enhver mulighet for å forsvare seg, omtales gjerne gjester som aldri vises frem for skjenkestedet. Dette innebærer at skjenkestedet bare blir konfrontert med at det har vært åpenbart berusede gjester tilstede, og man har således ingen muligheter til å imøtegå disse påstander. Det har etter hvert vist seg at kontrollørene er langt fra ufeilbarlige.

EKSEMPEL 1:

Den 6. april 2002 ble det foretatt kontroll på Tostrupkjelleren. (arkivkode 50229-02) Næringsetatens brev av 9. april 2002. Av rapporten fremgår det at det ble spilt høy musikk på skjenkestedet. I rapporten heter det blant annet, *"Etter toalettbesøket stilte han (den påstått åpenbart berusede) seg ved inngangen foran baren og henvendte seg til kontrollør to ved å stryke kontrolløren over brystet"*. I bedriftens svar opplyses man at det ikke har vært spilt musikk på Tostrupkjelleren på minst åtte år.

Påstanden om at man da spilte høy musikk indikerer at kontrolløren på grunn av den åpenbart ubehagelige befølingen har mistet oversikten over tid og sted hvor hun befant seg. Bedre Uteliv har reist spørsmål om hvor mange skjenkesteder en kontrollør besøker pr kveld, og når rapporten nedskrives. Ovennevnte spørsmål ble reist på grunn av at mange rapporter tydeligvis bygger på feil i det man forveksler de forskjellige skjenkestedene og episodene som har skjedd.

HANDIKAPPEDE PERSONER

Selv om det med første øyeblikk ikke høres troverdig ut, er det faktisk en rekke handikappede personer som oppfattet som åpenbart berusede.

I magasinet "Trafikkskaddes" er det inntatt en artikkel i nr 5 2002 om problemet. Artikkelen heter "Ronny er lei av trakassering". I ingressen heter det *"Ronny Bringsaker Utengen (30) fra Lier er opprørt. Et uttall ganger er han nektet servering på utesteder. Han har fått slengt i fjeset at han er full, og dermed burde gå hjem å legge seg. –Heldigvis er jeg psykisk sterk og har godt humør tross at jeg sliter med mitt handikapp. Men siste gang jeg ble nektet servering, så rant begeret over – sier Ronny"*.

Det finnes også flere dokumenterbare eksempler på at kommunens kontrollører har forvekslet handicapede og åpenbart berusede personer. Når det gjelder Restaurant Olympen måtte byrådet for noen år siden omgjøre sitt inndragingsvedtak da det viste seg at den påstått åpenbart berusede personen led av hjernesvulst.

EKSEMPEL 2.

Siste registrerte episode fant sted på restaurant 3 Brødre på Ekertorvet 16. mars 2002. Næringssetaten rapporterte om en åpenbart beruset kvinne, og stedet var i ferd med å få en advarsel som kunne føre til stenging. Tilfeldighetene gjorde at betjeningen forstod hvilken kvinne man snakket om. Man hadde ikke hennes navn, men lykkelige omstendigheter for restauranten gjorde at kvinnen dukket opp som gjest noen uker senere. Etter å ha blitt forelagt rapporten som viste at hun var blitt omtalt som åpenbart beruset skrev kvinnen følgende brev.

"Angående restaurantkontroll hos 3 Brødre den 16.03.02.

I følge rapport av 16.03.02, skal det ha vært en åpenbart beruset person i lokalet hos ovennevnte restaurant. Personen som er beskrevet er meg, og jeg vil i den anledning få komme med noen opplysninger.

Det stemmer at jeg hadde sløve øyne og ikke klarte å feste blikket, men at jeg lukket øynene i flere minutter av gangen er en sterk overdrivelse. Jeg hadde også problemer med å holde orden på veske og glass, det stemmer også at jeg måtte støtte meg til en person når jeg gikk. Jeg er over 100% ufør på grunn av en rekke alvorlige øyensykdommer, og er tilnærmet helt blind på høyre øye. På venstre øye er jeg helt avhengig av kontaktlinse +12 for å se, og selv da er synet begrenset.

Den aktuelle kvelden som kontrollen ble utført, hadde jeg fått en rift i kontaktlinsen min, og var tvunget til å ta den ut. Siden jeg var ute med gode venner som kjenner til mine øyeproblemer valgte jeg å bli kvelden ut selv om jeg uten linse har store problemer med å orientere meg og fokusere blikket.

Jeg kan godt forstå at min væremåte kan misstolkes av utenforstående på et skjenkested en lørdagsnatt, men sannheten er at jeg ikke er åpenbart beruset, men åpenbart handikappet.

Viser til vedlagte legeattest med vennlig hilsen HL"

Selv om vedkommende har stått fram i pressen, har vi fjernet hennes navn fra denne rapporten, dog kan dokumentasjonen innhentes via Næringssetaten. Det vises til Næringsetatens referanse (51310-10). Til tross for at det gjennom korrespondanse og riksdekkende presse er fremkommet at en rekke handikappede personer missoppfattes som åpenbart berusede, Næringssetaten ikke tatt noen lærdom av sine feil og justert kursen.

Tvert imot sendes det fortsatt ut brev hvor man omtaler sine egne kontrollører som ufeilbarlige, og andre vitner som ikke troverdige.

ADVARSEL

Det hender at bedrifter mottar advarsler. Selv om Lovavdelingen mener at en advarsel ikke er et enkeltvedtak er BU av en annen oppfatning. Det skal for eksempel påpekes at man neppe kan selge en bedrift uten å oppgi til kjøper at man har en advarsel i det dette vil være å holde tilbake sentrale opplysninger. Advarselen får således umiddelbare konsekvenser og kan derfor oppfattes som et enkeltvedtak. Ved å hevde at en advarsel ikke er et enkeltvedtak, har man fratatt serveringsstedet klageretten og muligheten til å bringe saken inn for domstolen som et forvaltningsvedtak. Det er imidlertid intet mønster i kommunens handlemåte i det inndraginger blir foretatt på bakgrunn av rapporter som bedriftene ikke har godtatt og som heller ikke har resultert i advarsler.

Verken Tostrupkjelleren eller Tre Brødre har fått noen orientering om at de rapportene hvor kontrollørene forvekslet tid og sted og handicapede med åpenbart berusede er satt til side. Man kan derfor bare leve i spenning å se om disse rapporter om noen år blir trukket frem å lagt til grunn for en inndragingssak.

Man har dog registrert at ved de skjenkesteder hvor Næringsetaten virkelig har dummet seg ut, så tilsier erfaringen at de ikke kommer tilbake på lang tid for å unngå uheldig blest om sine tidligere fiaskoer.

KLAGEADGANG ?

Klageadgangen blir illusorisk når kommunen gjennom tilsidesettelse av forvaltningslovens § 15 nektes da å vurdere vitneutsagn, og fratår bedriften enhver mulighet til å føre bevis for sin uskyld. Man står med andre ord tilbake rettsløs og prisgitt det innholdet som foreligger i rapporten.

VIDEOOVERVÅKNING

I denne situasjonen har enkelte bedrifter gått til det skritt å starte videoovervåkning, ikke for å føre anklager mot gjester eller betjening, men tvert imot for å beskytte bedriftens interesser og betjeningens arbeidsplass. Denne videoovervåkningen er startet med betjeningens fulle samtykke. Resultatet av videoovervåkningen er at når man blir møtt med påstand om åpenbar beruselse så har flere bedrifter faktisk hatt videotape som viser de omtalte gjester. Studier av tapen viser at påstanden om at gjestene har vært beruset ikke medfører riktighet. Videoopptakene dokumenterer at politistudentene som utfører kontrollen har en annen forståelse av betegnelse av åpenbart beruset en det som har vært lovgivers intensjon. Det skal i den forbindelse påpekes at Sosialdepartementet i sitt rundskriv til alkoholloven har påpekt at beruselsene skal være "kvalifisert". Kontrolløren derimot ser ut til å slå ned på skjenkestedet hvis en av gjestene tar et såkalt "lite sideskritt". Det hører ikke med til sjeldenhetene at kontrollørene bruker mer enn halv time på å konstatere at en person er "åpenbart beruset" Det åpenbare bør kanskje kunne konstateres på et noe tidligere tidspunkt.

Bedre Uteliv har nå søkt Datatilsynet om konsesjon for videoovervåkning. Det vises til brev ovenfor fra Datatilsynet hvor man har tilskrevet fylkesmannen med spørsmål om hvorfor man ikke følger bestemmelsen i forvaltningslovens § 15 første og annet ledd.

Videoovervåkningen som utvilsomt har ført til at man har fått stoppet inndragingen av flere konkrete restauranter var omtalt i Aftenpostens aftenutgave den 13. juli 2002. Det faktum at videoovervåkning har stoppet inndraging, burde få Næringsetaten til å vurdere rutinene rundt disse kontrollene. Når saken ble behandlet i Aftenposten ble det gitt følgende kommentar fra næringsetaten, sitat:

”VI ER IKKE SÅ STRENGE

Det høye antallet skjenkebevillinger i Oslo gjør at det også er flere i Oslo som må stenge kranene, mener næringsetaten.

-I forhold til retningslinjer i alkoholloven er vi ikke så strenge - sier direktør i næringsetaten, Edith Grong Olsen, som har lite forståelse for påstanden fra foreningen Bedre Uteliv om etatens manglende toleranse under kontrollen på utestedene. Hun viser til at et brudd på skjenkebestemmelsen kan føre til skjenkestans, men det er heller sjelden praksis i Oslo. Grong Olsen understreker at næringsetatens jurister vurderer alle rapporter fra kontrollørene før en eventuell inndragingssak sendes over for endelig avgjørelse i byrådet.

Alle våre kontrollører får grundig opplæring de har en rekke kriterier å gå etter, og begge kontrollører på stedet må være enig før de konkluderer. Deres jobb er kun å beskrive hva de har sett, påpeker direktøren. – Alle virksomheter får full anledning til å presentere sine momenter i saken. Vi vet at skjenke nivået mange steder i Oslo er veldig høyt, og det kreves mye av utestedene når det gjelder vakthold og bemanning.

VITNER

Grong Olsen mener at ordningen med vitner er vanskelig å gjennomføre i praksis. Gjestene på et sted der det er kontroll vil etter hennes mening ikke nødvendigvis være uhildet.

- Men kan ikke da videoovervåkning løse tvilstilfeller.

- I noen tilfeller kan det i utgangspunktet virke greit. Men vi må ta hensyn til personvern til våre kontrollører. De må også høres. En slik ordning må konsekvensvurderes grundig, sier Grong Olsen.”

Fra Bedre Utelivs side vil man påpeke at når man fra administrasjonen i Næringsetaten hevder at man ikke er strenge i Oslo, vil man påpeke at aldri noen gang har man i Norge hatt så mange inndraginger også pr skjenkested som man har nå. Videre er det bemerkelsesverdig at når etaten får beskjed om at videoovervåkning faktisk har bidratt til å sette et riktigere lys på saken enn det rapporten har gjort, så er man tilbakehold-ende til videoovervåkning, og tenker på kontrollørenes rettsikkerhet og personvern.

Bedre Uteliv vil reise spørsmålet, hva er det kontrollørene skal vernes mot? Er det mot at deres feil skal bli kringkastet? Er det næringsetatens oppfatning at kontrollørene skal kontrollere uten at man noen gang skal ha mulighet til å ettergå de i sømmene? Det systemet som er utviklet i Oslo ser ut til å fungere på denne måten.

KRAVET TIL SKYLD

Fra byrådet legger man til grunn at det ikke stilles krav til subjektiv skyld. Dette innebærer at et skjenkested kan bli stengt, med dertil hørende arbeidsplasser uten at noen kan klandres for forholdet. Med en alminnelig sunn rettsforståelse fremstår det som meningsløst at en norsk bedrift med tilhørende arbeidsplasser skal stenges dersom som man ikke har opptrådt klanderverdigg.

Man kan spørre seg hva er hensikten og hva vil man oppnå. En inndraging har til hensikt å stoppe ulovlige handlinger, dersom bedriften imidlertid ikke har opptrådt klanderverdigg foreligger det ingen ulovlig straffbar handling. Alminnelig rettferdighetssans tilsier også at stengingen derfor kun bør benyttes når bedriften har begått opptrådt uaktsomt.

Det er Bedre Utelivs oppfatning at loven også forstås på denne måte. Oslo bystyre har bestemt at man skal følge en praksis i Oslo hvor man skal legge vekt på om bedriften har opptrådt klanderverdigg. Oslo bystyre har gitt følgende instruks til byrådet.

”Reaksjonen vil alltid måtte fastsettes individuelt og etter en konkret vurdering av det enkelte tilfelle. Ved overtredelse ligger det innenfor kommunens frie forvaltningskjønn å avgjøre reaksjonsformen, og når inndraging velges, fastsettes inndragings periodens lengde.

Reaksjonen må imidlertid ikke være uforholdsmessig i forhold til overtredelsens art og omfang. Blant annet blir følgende forhold vektlagt ved fastsettelse av reaksjonen.

- type overtredelse
- overtredelsens grovhet
- annen overtredelse
- om og i hvilken utstrekning, virksomheten kan klandres for overtredelsen.”

Ovennevnte er hentet fra byrådssak 313/1. Byrådet er med andre ord pålagt at de skal vurdere i hvilken utstrekning bedriften har opptrådt klanderverdigg.

Det er tydelig at man i byrådet ikke følger bystyrets instruks.

EKSEMPEL

Et eksempel på hva man skriver er hentet fra brev av 6. mars 2001 fra Næringsetaten til advokat Christian Aubert (50215-10). *”Det er ikke noe krav om subjektiv skyld fra bevillingshavers side for å kunne inndra skjenkebevillingen etter alkohollovens § 1-8. Subjektiv skyld kan vektlegges i helhetsvurderingen av om det skal iverksettes sanksjonsbehandling jfr alkohollovens § 1-8, annet ledd, men bevillingshaver har en objektiv plikt til å forhindre at det skjenkes alkohol til åpenbart berusede i skjenkelokalet”.* Ovennevnte uttalelse bekrefter at byrådet ikke har oppfattet instruks fra bystyret.

III HISTORIEN OM BAKKEKROEN

Det er Bedre Utelivs oppfatning at for å nå frem til politisk hold er det nødvendig at man eksemplifiserer. Alle påstander som er fremsatt ovenfor i rapporten er eksemplifisert. Bedre Uteliv ønsker imidlertid å gi den full historien om hvor galt det kan gå når byrådets behandling foregår slik den gjør i dag. Av den grunn ønsker man å fortelle historien om Bakkekroen. Historien er lang, dokumentene er mange, og det er selvfølgelig en kortversjon man presenterer.

Som en følge av underslag i bedriften ble selskapet Bakkekroen slått konkurs mens virksomheten fortsatte sin drift i Nye Bakkekroen AS. Som følge av mangler i bevillingssøknaden hadde Nye Bakkekroen ikke gyldig skjenkebevilling, og man stoppet derfor utskjenkingen i tråd med kommunens ønske. Nye Bakkekroen fremmet imidlertid søknad om skjenke- og serveringsbevilling på ordinær måte. Den 6. november 2000 avslo byrådet søknaden om skjenke- og serveringsbevilling ved Nye Bakkekroen. Byrådets begrunnelse for å avslå søknaden inntas i sin helhet.

Begrunnelse og konklusjon

Tildeling av alminnelig skjenkebevilling er hjemlet i lov om omsetning av alkoholholdig drikk mv. av 02.06.1989 nr. 27 (alkoholloven) § 1-7, jf. kriterier inntatt i Oslo Kommunens forskrift om åpningstider for serveringssteder og om salgs- og skjenketider for alkoholholdige drikker mv. av 19.11.1997 (forskriften) § 4. Skjenketiden reguleres av forskriften § 2.

I alkoholloven § 1-7 c stilles det krav om at "styrer og stedsfortreder må ha utvist uklandelig vandel i forhold til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål"

I alkoholloven § 1-7 b stilles det krav om at "bevillingshaver, og person som eier en vesentlig del av virksomheten eller av selskapet som driver virksomheten eller oppebærer en vesentlig del av dens inntekter eller i kraft av sin stilling som leder har vesentlig innflytelse på den, må ha utvist uklanderlig vandel i sitt forhold til alkohollovgivning, bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål samt skatte-, avgifts- og regnskapslovgivningen".

Roald B. Haldorsen er oppgitt som eneeier, styreformann og stedfortreder ved søkende virksomhet og hans vandel skal vurderes i henhold til alkoholloven §§ 1-7 b.

Som bevillingssøker omfattes også Nye Bakkekroen AS av vandelskravet i alkoholloven 1-7 b.

Uttalelsene fra likningskontor, politi, kemner og fylkesskattekontoret omfatter alle brudd på skatte- og avgiftbestemmelser og er derfor relevante ved vurdering av vandel i henhold til alkoholloven § 1-7 b.

Byråden finner at de forhold som knytter seg til Nye Bakkekroen AS ikke alene er nok til å få avgjørende betydning for resultatet. For de forholdene som er oppgitt vedrørende Ritzo Plain AS finner byråden, å legge vekt på den perioden hvor Roald B. Haldorsen var styreformann for selskapet (23.03.1999 og frem til selskapet ble begjært konkurs 28.10.1999).

Fylkesskattekontoret har opplyst at selskapet ikke leverte oppgaver for 2.-4. termin 1999, samt skylder merverdiavgift på til sammen kr 1 080 753,-. Fristen for innlevering av oppgavene var 10.04.1999, 10.06.1999 og 10.08.1999. 1.-4. termin på til sammen kr 741 211,- forfalt til betaling i den perioden Roald B. Haldorsen var styreformann i selskapet. Ingen av terminene er pr. d.d. innfridd. Byråden ser meget alvorlig på oppgaver ikke levert og det tap skatte- og avgiftsmyndighetene har vært utsatt for og finner at dette klart skal tillegges vekt etter alkoholloven § 1-7 b.

Byråden bemerker også, på bakgrunn av domstolenes uttalelser, at Ritzo Plain AS allerede ved årsskiftet 1998/1999 var insolvent, og at de utbetalinger og overføringer som fant sted i tidsrommet mars-april 1999 kom til fortrengsel for innbetaling av offentlige avgifter. Det må antas at formuesstillingen til Ritzo Plain AS ble betydelig forverret ved overføringer til Nye Bakkekroen AS i perioden, og at øvrige fordringshavere derved ikke kunne tilfredstilles. Det vises til skifterettens uttalelse om at det i alt vesentlige av aktiva i Ritzo Plain AS ble overført til Nye Bakkekroen i perioden. Domstolene legger til grunn at det vesentlige av overføringene ble foretatt etter at Roald B. Haldorsen som styreformann hadde overtatt styringen av Ritzo Plain AS.

Byråden legger videre til grunn at Roald B. Haldorsen selv styrte eller stod for disse disposisjoner og at han burde ha vært tilstrekkelig klar over bedriftens økonomiske stilling til å forstå at de øvrige fordringshaverne, dvs. avgiftskreditorene ikke ville kunne tilfredstilles.

Byråden har således lagt vekt på de forhold som ligger til grunn for at Roald B. Haldorsen har fått ilagt konkurskarantene, og da spesielt de tap hans disposisjoner har påført avgiftkreditorene og ikke selve det forhold at man er blitt ilagt konkurskarantene. Byråden baserer seg i stor grad på skifterettens, lagmannsrettens og Høyesteretts kjæremålutvalgs uttalelser, som vedlegges som trykt vedlegg.

Etter en samlet vurdering finner byråden at Roald B. Haldorsen ikke tilfredstiller kravet til vandel i alkoholloven § 1-7 b.

Byråden anser på bakgrunn av sakens opplysninger at det ikke foreligger grunnlag for å innvilge søknaden om alminnelig skjenkebevilling for øl, vin og brennevin.

Det er interessant å merke seg at byrådet ikke benytter som konklusjon at Roald B. Haldorsen, som var eneaksjonær, var ilagt konkurs karantene. Det interessante i begrunnelsen er følgende setning. "Byrådet har således lagt vekt på de forhold som ligger til grunn for at Roald B. Haldorsen har fått ilagt konkurskarantene, og da spesielt de tap hans disposisjoner har påført avgiftkreditorene og ikke selve det forhold at han er ilagt konkurskarantene Byråden baserer seg i stor grad på skifterettens, lagmannsrettens og Høyesteretts kjæremålutvalgs uttalelser som vedlegges som trykt vedlegg".

Med andre ord, det byrådet opplyser er at man har gått inn og gjort sine egne vurderinger uten å stole blindt på domstolen. Denne form for juridisk arbeid er kjent fra inkvisisjonsprosessen hvor det var den dømmende myndighet som også var etterforskende. Som kjent er en konkursskarantene en summarisk avgjørelse, hvilket innebærer at kravene til bevis ikke håndteres på samme måte som i en ordinær prosess.

Etter at boet hadde ilagt Haldorsen konkurskarantene ble Haldorsen saksøkt av boet med de samme påstander som var lagt til grunn for konkurskarantenen. Boet krevde omstøtelse og man hevdet at Haldorsen stod erstatningsansvarlig. Bobestyrer som var advokat Omreng har ved en rekke anledninger kommet med sterk kritikk av næringen, og hevdet at det forelå svart økonomi. Påstandene fra advokat Omring har vært mange og sterke.

I saken om omstøtelse ble Roald B. Haldorsen blankt frifunnet. Retten skriver blant annet: "Retten kan ikke sjå at det er grunnlag for påstanden om styrt konkurs fra Haldorsens side. Det at han har meldt X til Politiet, er etter rettens syn på veg prov på det motsatte. Det samme gjelder ikke minst det omstende at Haldorsen gjekk inn som styreformann og daglig leiar på slutten.

Retten vil legge til at buet hadde all grunn til å kontakte dei tidlegare tilsette for å høyre nærmare om drifta til ekteparet X. Kanskje er dette ikkje slik som Haldorsen påstår, sjøl om retten meiner at dette er mest sannsynlig. Boet har i allfall så langt ikkje klart å sannsynleggjøre det motsatte". Det heter vidare senere i dommen, "Retten har med undring fått med seg at bustyret ikkje har gått gjennom regnskapet til Nye Bakkekroen, heller ikkje motregningssaldoen. Motregningssaldoen mellom to så sammenknyttede selskap er etter rettens syns sentral ved vurdering av omstøting. Undringa over slik manglande gjennomgang blir ikkje mindre når det er opplyst at søksmålet er med garanti fra finansdepartementet. Det at bustyret har vunnet frem både når det gjelder konkurskarantene og stogge drifta i ett og ett halvt år, endrar ikkje rettens vurdering."(Bus understreking)

Dommen sabler ned bostyrets arbeid og stiller seg uforstående til at bedriften har måttet holde stengt i ett og ett halvt år, og at finansdepartementet bruker penger på advokat Omrings bobestyrrelse. Dommen er således en indirekte kritikk av avslaget på søknaden om bevilling ved Bakkekroen.

Dommen ble ikke påanket av advokat Omring, og lagmannsretten har i ettertid omgjort den tidligere ilagte konkurskarantene og opphevet denne. Som man vil se tilsidesetter retten påstanden om at Haldorsen skal ha tappet boet, noe som var den faktiske begrunnelse for avslaget på Haldorsens søknad om skjenkebevilling. Resultatet av at Haldorsen stod uten bevilling er at han måtte selge seg ned i eierportofølle og at selskapet i dag praktisk ligger med bukket rygg. Saken er innklaget for fylkesmannen, men med den saksbehandlingstiden man er kjent med fra Oslo kommune og fylkesmannen, og den mangel på objektivitet man

finner i de samme organer, har man liten tiltro til dette. Bedriften håper derfor å kunne fått økonomi til å reise søksmål mot Oslo kommune.

Ovennevnte viser at Oslo kommunes etterforskning er av særlig tvilsom karakter, og at man ved å hive seg uti en slik etterforskning som skulle vært eksklusiv for påtalemyndigheter og politi har senket rettsikkerhetsnivået med det resultat at uskyldige mennesker går på milliontap.

Det er Bedre Utelivs oppfatning at denne form for saksbehandling og bruk av bevillings-systemet ikke er et demokrati verdi. Denne rapport vil derfor bli oversendt bystyret og Sosial-departementet med sikte på at det blir foretatt endringer i loven. Bedre Uteliv vil påpeke at man ønsker følgende endringer.

1. Skjenkebevilling skal konsentrere seg om alkoholpolitiske spørsmål. Byggesaker skal ikke behandles med sanksjonsmuligheter i skjenkebevillinger. Denne form for "baker for smed" jus er en tilsidesettelse fra alminnelige rettsikkerhetsgarantier.
2. Inndragingen skal være et institutt som kun benyttes til å hindre ulovligheter. I dag benyttes inndraging som en straffereaksjon, og er egnet til å skape en useriøs næring i stedet for det som har vært ønske nemlig å luke ut useriøse elementer.
3. Inndraging er ett meget sterkt virkemiddel, og Bedre Uteliv er ikke kjent med at andre norske bedrifter som bryter forskrifter blir stengt. Dersom man forgår seg er det naturlig at man bruker de vanlige strafferettslige reaksjoner i form for bøter eller fengsel i det dette rammer eier og eventuelt de skyldige, ikke en kollektiv arbeidsstokk.
4. Næringsbyråden har vist en slik manglende evne til å styre dette avsnittet at Bedre Uteliv finner det ikke ønskelig at denne byråden fortsetter.

Oslo 28. september 2002

Christian J. Aubert
For Bedre Uteliv